

BIOBIBLIOGRAFIA LUI VLAD POHILĂ: CARTEA DE DUPĂ PLECARE

Doctor habilitat în filologie **Elena UNGUREANU**

E-mail: ssc.hasdeu@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4326-6744>

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

La distanța de cinci ani de la plecarea în lumea celor drepte a distinsului cărturar, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a editat, în semn de înaltă prețuire pentru fostul ei angajat, lucrarea *Vlad Pohilă – un om al scrisului. Biobibliografie*. E cazul să precizăm din capul locului că Vlad Pohilă (n. 6 aprilie 1953, s. Putinești, rn. Florești – d. 15 mai 2020, Chișinău) n-a fost doar angajat al bibliotecii și al revistei acesteia, *BiblioPolis*, ci redactor al câtorva publicații prestigioase din republică (*Tyragetia*, *Limba Română*, *Moldova*, *Calendar Național* ș.a.), colaborator fecund al revistelor culturale de peste Prut și, nu în ultimul rând, „angajatul” propriei conștiințe.

Un împătimit cercetător, jurnalist, editor, publicist, eseist, redactor vreme de o jumătate de secol (1970–2020), de numele lui Vlad Pohilă se leagă câteva momente de vârf din istoria noastră recentă: tipărirea, în condiții clandestine, la Riga (Letonia) și la Vilnius (Lituania), a primei publicații în grafie latină, *Glasul* (1989–1995); munca plină de dăruire în calitate de ziarist și redactor al primelor ziare ale independenței (*Glasul* (apoi *Glasul Națiunii*), *Messengerul*, *Țara* ș.a.), apariția cărții *Să citim, să scriem cu litere latine* (în colaborare cu Vitalia Vangheli-Pavlicenco) (1989), cu un tiraj impresionant de 1 milion de exemplare, ajunsă în fiecare familie din republică; editarea volumului *Grafia latină pentru toți* (1990), lucrări care au întors cursul istoriei prin impactul asupra procesului de deșteptare a conștiinței naționale. În 1998 a publicat un *Mic dicționar de nume proprii străine*, iar în colaborare cu Valentin Guțu a editat un *Dicționar al greșelilor de limbă* (Editura ARC), ambele lucrări bucurându-se de o apreciere deosebită din partea publicului. Din 2002 a fost redactor-șef al revistei *BiblioPolis* a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, tribună folosită pentru a promova importanța lecturii, a artei și a bibliotecii în viața comunității. Cea mai valoroasă carte din bibliografia lui Vlad Pohilă este volumul de autor *Și totuși, limba română*, care a obținut Premiul Uniunii Scriitorilor la categoria Eseu (2009).

Vlad POHILĂ – un om al scrisului: Biobibliografie /
Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”;
alc.: Elena Ungureanu, Claudia Tricolici; coord. Mariana
Harjevschi. Chișinău: Bons Offices, 2025. 354 p.

Pe lângă ampla muncă de ziarist și lingvist, înțelegând valoarea bibliografiilor pentru memoria comunitară, în ultimele două decenii de viață Vlad Pohilă a redactat zeci de bibliografii ale conașionalilor (personalități în viață sau trecute în eternitate). A scris, corectat și redactat sute de mii de pagini, atât proprii, cât și ale confracților săi, pentru a da o formă nobilă și corectă limbii române scrise în Basarabia. A fost o muncă grea de gardian al limbii, pe care și-a asumat-o din proprie dorință, fără a fi răsplătit pe măsura sacrificiului.

În calitate sa de redactor, Vlad Pohilă a avut o misiune tulburătoare. „Munca redactorului este o muncă ingrătă, deoarece nu se vede – de regulă, se vede atunci când redactorul a lipsit dintr-o carte! Vlad a fost un redactor de top, căci, pe lângă faptul că redacta rapid, adăuga textelor eleganță, strecurând prin ele toată cunoașterea lui, făcând din texte nepublicabile texte care să nu tragă cu obrazul. Viața profesională a lui Vlad Pohilă s-a derulat exclusiv dacă nu printre oameni, atunci printre cărți. Pe masa sa de lucru (pe brațe, vor spune foștii colegi), manuscrisele și cărțile/ziarele tipărite făceau concurență între ele. Nu știm la

care vibra mai mult, nu știm cu ce demon se bătea în interiorul său în momentul apropierii de filă. Pentru cei cărora le e strain procesul, redactarea e o meserie extrem de complexă în esența sa. Mediul în care a activat i-a furnizat un volum enorm de lucru – și aceasta e o constatare tristă, să recunoaștem. O jumătate de secol de limbă română aproximativă sau mutilată, apoi reînviată (1970–2020) a fost, pentru Vlad, timpul/locul unde a ars și și-a construit sensul vieții – dorința ieșită din comun de a reveni, prin scris și prin vorbă, ajutându-și semenii, la limba Țării. Decepțiile unui redactor de excepție au rămas ascunse undeva între cuvintele pe care le-a rânduit cum a știut mai bine și pentru a căror scurtă scripă s-a zbatut, adesea singular și neconsolat. Cu acele cernerii redacționale, româna din spațiul basarabean a ridicat capul mai sus, mai demn și mai cu speranță” (p. 27).

În multe privințe similare lucrărilor bibliografice realizate de instituțiile de cercetare, uneori în colaborare cu bibliotecile universitare, bibliografiile elaborate de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” completează patrimoniul cultural. Aceste lucrări de referință figurează constant în rapoartele științifice, fără a li se minimaliza importanța și fără a fi considerate exclusiv munci tehnice. Dimpotrivă: bibliografia este privită, în toate cazurile, ca un bilanț, un apogeu, un vârf al activității protagonistului, acesta reprezentând instituția, domeniul și țara. Bibliografiile sunt instrumente esențiale de memorie instituțională și colectivă. Opera bibliografiată are structură sofisticată, standardizată, principii de organizare și metodologie. Construcția riguroasă și valoarea documentară a bibliografiilor le transformă într-o cheie de acces către moștenirea lăsată de cei mai valoroși reprezentanți ai culturii.

Astfel, Institutul de Cercetări Enciclopedice (anterior în componența AȘM, actualmente a USM) a elaborat până în prezent, în cadrul proiectelor de cercetare, 37 de biobibliografii dedicate unor personalități marcante ale științei naționale. Sub aspect teoretico-metodologic, aceste volume se încadrează în aria cercetării istoriei științei și biografiei științifice, iar bibliografia dedicată lui Vlad Pohilă se înscrie organic printre ele, la fel ca și întreaga serie *Bibliographica* a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, alături de lucrările consacrate criticilor literari, scriitorilor-cercetători, lingviștilor sau oamenilor de artă (Mihai Cimpoi,

Nicolae Dabija, Ion Hadârcă, Ion Ungureanu, Iulian Filip, Nicolae Mătcaș, Maria Cosniceanu, Constantin Tănase, Vasile Vasilache, Aureliu Busuioc, Serafim Saka, Ion Ciocanu ș.a.), disponibile în acces deschis pe repozitoriul bibliotecii. Vlad Pohilă a întreținut legături apropiate cu multe dintre aceste personalități, despre care a scris și ale căror opere le-a cunoscut în profunzime.

Volumul dedicat regretatului Vlad Pohilă reflectă întreaga sa activitate de cercetător, jurnalist, editor, publicist, eseist, traducător, redactor, prozator și reprezentant o ediție completă. Conceput ca un omagiu adus distinsului cărturar, volumul reunește 2.570 de surse bibliografice, întocmite conform celor mai noi standarde în domeniu. Pentru realizarea lucrării au fost consultate numeroase publicații periodice care realmente au făcut istorie în anii 1990: *Glazul* (1989–1995), *Mesagerul* (1995–2001), *Orizontul* (1986–1991), *Țara* (1994–1996), *Tinerimea Moldovei* (1974–1989), *Literatura și Arta* (din 1984). Un loc aparte îl ocupă revista de specialitate a BM „B.P. Hasdeu” *BiblioPolis* (2002–2019), al cărei redactor-șef Vlad Pohilă a fost timp de aproape două decenii. Cele cinci studii introductive, semnate de Mariana Harjevschi, Elena Ungureanu, Lidia Kulikovski, Maria și Ivan Pilchin, creionează portretul complex al unei personalități de excepție care, pe lângă proverbiala-i modestie, a fost un om al culturii, un spirit enciclopedic dedicat valorilor eterne: neamul, limba, cartea.

Bibliografia propriu-zisă cuprinde trei capitole: Opera, Personalialia și Resurse electronice. *Opera* include cărți, articole publicate în volume, culegeri și ediții periodice, proză scurtă, interviuri; *Personalialia* – publicații omagiale și *in memoriam*, repere critice, referințe și consemnări; *Resursele electronice* – materiale online despre viața și activitatea protagonistului. Pentru o utilizare mai facilă, au fost elaborate mai multe indexuri: de nume, de publicații periodice, indexul electronic al revistei *BiblioPolis*, indexul editorialelor publicate de acesta în *BiblioPolis* și indexul pseudonimelor sale.

Lansarea *Biobibliografiei* la 29 august 2025, în Sala cu Coloane a Bibliotecii Municipale, a constituit un act de respect față de un om al Cărții și al Bibliotecii. Această contribuție editorială devine, astfel, nu doar o carte de vizită a lui Vlad Pohilă, ci și a Bibliotecii Municipale și a întregii bibliografii naționale.